

Muistio

30.9.2025

VN/30720/2024
VN/30720/2024-MMM-11

Maa- ja metsätalousvaliokunta torstai 02.10.2025

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026, pääluokka 30

Asiantuntijalausuntomme koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 esitämme maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta seuraavaa.

Yleistä: pääluokan esittely ja keskeiset muutokset

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 2,55 miljardia euroa, jossa on vähennystä 74 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon.

Hallinnonalan määrärahoista käytetään maa- ja elintarviketalouteen 68 %, maaseudun kehittämiseen 17 %, luonnonvaratalouteen ja Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitamiseen 7 %, hallintoon ja tutkimukseen 6 % sekä maanmittaukseen ja asunto-osakkeiden kirjaamiseen 2 %.

Maaseudun kehittämisen sekä maa- ja elintarviketalouden määrärahoista pääosa liittyy Suomen CAP-suunnitelman 2023—2027 toimeenpanoon Manner-Suomessa. Toimenpiteiden määrärahat on budjetoitu CAP-suunnitelman rahoitusosuuden mukaisesti ottaen huomioon pääministeri Orpon hallitusohjelman säästöt. Leikkaukset on toteutettu Suomen EU-saanto turvaten, eikä niistä aiheudu vaikutuksia toimijoille.

Maa- ja elintarviketalouden määrärahat vähenevät 17,9 miljoonalla eurolla 1 724,5 miljoonaan euroon vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Vähennys johtuu pääosin alueellisen ja paikallisen maaseudun kehittämisen hallitusohjelmassäänstön toimeenpanoon liittyvistä muutoksista. Luvun määrärahoihin parannetaan biotalouteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kestävä ja kilpailukykyistä kasvua, edistetään tuotantopanostamavaruuden kasvua sekä turvataan vastuullisella toiminnalla ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta.

Maaseudun kehittämisen määrärahat vähenevät 43,0 miljoonalla eurolla 440,0 miljoonaan euroon vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Muutos johtuu tuki- ja korvausjärjestelmien määrärahojen suunnitelman mukaisista muutoksista vuosien välillä, kertaluonteisten määrärahojen poistumisesta sekä hallituksen keväällä 2025 päättämistä lisäsäästötoimista. Maaseudun kehittämisen tavoitteena on maaseutualueiden potentiaalin hyödyntäminen, elinvoimaisuuden lisääminen kestäväällä tavalla sekä kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden vahvistaminen.

Luonnonvaratalouden ja Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien määrärahat vähenevät 10,9 miljoonalla eurolla 182,7 miljoonaan euroon vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Vähennykset johtuvat pääosin hallitusohjelman mukaisista sopeutustoimista sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston 2021—2027 ohjelman mukaisesta muutoksesta. Luonnonvaratalouden muodostavat kala-, riista-, metsä- ja vesitalous sekä yleiset luonnonvara-asiat. Luonnonvaratalouden tavoitteena on uusiutuvien luonnonvarojen kestävä hoito ja käyttö sekä niihin liittyvien riskien hallinta.

Kasvutoimien, hallinnon ja tutkimuksen määrärahat kasvavat 4,1 miljoonalla eurolla 158,6 miljoonaan euroon vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Kasvu johtuu pääosin T&K-lisäyksistä ja palkkausten tarkistuksista.

Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen -luvun määrärahat vähenevät 5,8 miljoonalla eurolla 47,3 miljoonaan euroon vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Vähennys johtuu pääosin

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

huoneistotietojärjestelmän EU:n elpymis- ja palautumistukiväline RRF-rahoituksen päättymisestä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tulot ovat yhteensä 1 041,2 miljoonaa euroa, jossa on kasvua 141,6 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon. Tuloarvion muutos johtuu pääosin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2022 viimeisten maksujen tuloutumisesta sekä Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 toimeenpanon vilkastumisesta johtuvasta ajoitusmuutoksesta.

Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa vahvaa osallistumista julkisen talouden välttämättömään sopeuttamiseen. Säästöjä ei kuitenkaan kohdenneta ruokaa tuottavaan maatalouteen. Yhteensä hallinnonalan vastuulla on ensi vuonna 142,3 miljoonan euron suuruinen valtion budjettia vahvistava kokonaisuus, jossa on kasvua vuoden varsinaiseen 2025 talousarvioon nähden 65,4 miljoonaa euroa. Säästötoimenpiteet rakentuvat hallitusohjelman, kevään kehysriihen 2024, puoliväliriihen 2025 ja budjettiriihen 2025 päätöksien pohjalta. Sopeuttamistoimet jatkuvat hallinnonalalla suurimmalta osin vähintään vuoteen 2028 saakka.

Maatalous: pääluokan luvut 10 maaseudun kehittäminen ja 20 maa- ja elintarviketalous

Ruokasektori toimii tärkeänä tekijänä kestäväen kasvun luomisessa. Hallitus jatkaa 10 miljoonan euron panostusta biotaloussektorin arvonlisän kasvuun ja huoltovarmuuden turvaamiseen. Kasvupaketista osoitetaan elintarvikeviennin edistämiseen ja ruoka-alan arvoketjujen kehittämiseen 2,3 miljoonaa euroa momentille 30.01.22 (Tutkimus ja kehittäminen) Food2.0-veturihanketta tukevaan TK-hankehaakuun. Ruokaviennin edistämistä yhteistyössä ulkoministeriön kanssa varaudutaan rahoittamaan myöhemmin tehtävillä päätöksillä yhteensä 1,3 miljoonalla eurolla. Momentille 30.20.47 (Ruokaketjun kehittäminen) kohdistetaan 0,7 miljoonaa euroa mm. maakuvamarkkinointityöhön, Suomen maaosastoihin kansainvälisillä messuilla, markkinatiedon analysointiin viennin edistämiseksi, minkä lisäksi momentilla on käytettävissä 2,6 miljoonaa euroa esim. elintarvikemarkkinatoimien rahoittamiseen sekä kansallisiin ja kansainvälisiin toimenpiteisiin, joilla edistetään ruokastrategian tavoitteiden toteuttamista.

Kasvu- ja kuivikemateriaalien saatavuuden turvaamiseen osoitetaan momentille 30.20.49 (Alkutuotannon panosomavaraisuuden lisääminen) 2,0 miljoonaa euroa kohdistuen TKI-hankkeisiin sekä kasvualusta- ja kuiviketuotannon tuotantomittakaavan investointien tukemiseen. Lisäksi vuonna 2025 valmistuvan kasvualusta- ja kuivikemateriaaleja koskevan tiekartan toimenpiteisiin varaudutaan kohdentamaan myöhemmin 0,3 miljoonaa euroa. Ravinteiden kierrätyksen ja lannoitteiden huoltovarmuuden tiekartan valmisteluun on osoitettu 0,45 miljoonaa euroa.

Momentin 30.10.63 (Maaseudun kehittäminen) maaseudun päivittäistavarakaupoille tarkoitettua kyläkauppataukea lisätään 0,2 miljoonalla eurolla, millä edistetään maaseudun palveluiden saatavuutta ja monipuolisuutta. Kyläkaupat tarjoavat päivittäistavarapalveluiden lisäksi esimerkiksi käteisnosto-, posti-, polttoainejakelu- ja apteekkipalveluita. Lisäyksen jälkeen vuoden 2026 tukeen on käytettävissä 1,2 miljoonaa euroa.

Kehysneuvotteluiden pöytäkirjamerkinnän mukaisesti momentilta 30.20.49 (Alkutuotannon panosomavaraisuuden lisääminen) rahoitettua ravinnekierrotukea biokaasulaitoksille jatketaan ja tukea laajennetaan teknologianeutraaliksi muille ravinnekierrätyslaitoksille. Tuen laajentaminen edellyttää komission hyväksyntää. Ravinnekierrätyksen edistämiseen ravinnekierrotuella kohdennetaan lisäystä 5,0 miljoonalla eurolla. Ravinnekierrotuki edistää fossiilisten lannoitteiden korvaamista kotimaisilla kierrätyslannoitteilla ja vähentää näin fossiilisten lannoitteiden tuotannon ja käytön aiheuttamia negatiivisia ilmastovaikutuksia. Biokaasutuotannon yhteydessä ravinnekierrätys lisäksi vähentää lannankäsittelyn kasvihuonekaasupäästöjä ja tukee uusiutuvan energian tuotantoa ja energiaomavaraisuutta. Ravinnekierrotuki tukee osaltaan myös Saaristomeri-ohjelman tavoitteita.

Hevostalouden edistämisen (mom. 30.10.54) määräraha alenee 4,1 miljoonaa euroa sisältäen 1,5 miljoonan euron lisäyksen peliuidistukseen liittyen, eduskunnan kertaluonteisen 0,4 miljoonan euron lisäyksen poiston sekä vuoden 2024 säästön kasvun 5,2 miljoonalla eurolla.

Valtionavustus neuvontapalveluihin ja eräisiin muihin kehittämistoimiin (mom. 30.10.50) alenee noin 1,1 miljoonalla eurolla eduskunnan kertaluonteisen lähes 0,6 miljoonan euron lisäyksen poiston sekä vuoden 2024 säästön 0,5 miljoonan euron kasvun vuoksi.

Ruokaviraston toimintamenot (mom. 30.20.01) kasvavat nettomääräisesti lähes 1,2 miljoonalla eurolla. Suurimpina muutosta selittävinä lisäyserinä ovat 5,4 miljoonaa euroa aluehallintovirastojen eräiden tehtävien siirron vuoksi mom. 28.40.01 (Aluehallintovirastojen toimintamenot) ja palkkojen tarkistukset (1,5 miljoonaa euroa). Vastaavasti toimintamenojen vähennyksinä on huomioitu eri vaiheessa päätettyjen säästöjen lisääntyminen lähes 2,4 miljoonalla eurolla, toiminnan vahvistamisen määrärahan aleneminen 1,1 miljoonalla eurolla sekä tietojärjestelmien kehittämisen suunnitelman mukainen aleneminen 1,2 miljoonalla eurolla. Ruokaviraston toimintamenomäärärahassa on myös huomioitu elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston laajenevat tehtävät (0,184 miljoonan euron siirto mom. 30.20.47).

Momentin 30.20.20 (Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta) määrärahaan ehdotetaan lisäystä 4,4 miljoonaa euroa kunnille maksettavien eläinlääkintähuoltolain mukaisten korvausten kasvun seurauksena.

Talousjohtaja

Matti Hyytinen

Maatalousneuvos

Esa Hiiva

Liitteet

PPT-esitys

Jakelu

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta